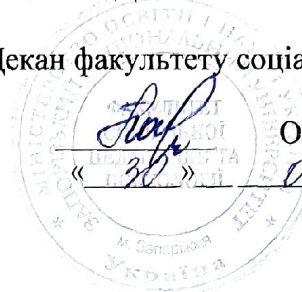

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології
О.В. Пономаренко
« 30 » 08 2021

**ДІАГНОСТИКА ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

підготовки бакалаврів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
спеціалізації 016.01 – Логопедія
освітньо-професійна програма – Логопедія

Укладачі: Соловйова Т.Г., к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти, Апухтіна В.В., викладач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Протокол № 1 від «27» 08 2021 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти

Н.В. Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № 1 від «30» 08 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету соціальної педагогіки та
психології

І.В. Козич

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис) (ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка»	Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
		Цикл дисциплін Цикл професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 016 – «Спеціальна освіта»	Загальна кількість годин – 120	Семестр:	
Спеціалізація 016.01 – Логопедія		3 -й	3 -й
Освітньо-професійна програма Логопедія		Лекції	
Кількість поточних контрольних заходів – 20	Змістових модулів – 6	28 год.	8 год.
		Практичні	
		28 год.	6 год.
Ступінь вищої освіти: бакалаврський		Самостійна робота	
		64 год.	106 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Діагностика дитини з особливими освітніми потребами» є формування у студентів системи психодіагностичних понять, з яких складається спеціальна психолого-педагогічна діагностика; вивчення закономірностей індивідуальних різниць; діагностування порушень розвитку дитини, які є причинами виникнення загальних труднощів у навчанні, спілкуванні, соціалізації тощо; розкрити шляхи подолання неуспішності дітей різного віку з нормотиповим розвитком та особливими освітніми потребами; ознайомлення з принципами й методами діагностичної роботи спеціального педагога, логопеда.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Діагностика дитини з особливими освітніми потребами» є:

- ознайомлення студентів з психолого-педагогічною діагностичною роботою, спрямовану на виявлення дітей з порушеннями у розвитку;
- вироблення здатності доцільно обирати необхідний варіант діагностичної методики;
- набуття студентами навичок реалізації психодіагностичних методик з вивчення стану психічних процесів з урахуванням особливостей дітей кожної категорії;
- ознайомлення з набором сучасних методик діагностики, що використовуються в умовах НУШ, ІРЦ;
- ознайомлення з правилами структуризації та організації процесів навчання та виховання у спеціальному закладі для дітей з порушеннями мовлення;
- обґрунтування застосування комплексного підходу в роботі з дітьми з ООП, реалізовувати мультисциплінарний підхід до супроводу дітей;

- вироблення навички складання індивідуальної психокорекційної програми як необхідної складової навчально-корекційного процесу;
- використання студентами теоретичних основ спеціальної психології та дефектології в організації корекційного процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>Результати навчання:</p> <p>РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.</p> <p>РН 8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, діагностико-консультативну діяльність.</p> <p>РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку.</p> <p>РН 21. Працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в різних типах закладів.</p>	<p>Методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, тощо); - діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, інтелектуальні розминки, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); - проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук); - дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру); <p>Контрольні заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування; - усні та письмові опитування; - оцінка схеми педагогічного експерименту; - перевірка добору діагностичного матеріалу та проведення обстеження; - роботи в групах, ділові ігри.
<p>Компетентності:</p> <p>СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.</p> <p>СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.</p> <p>СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>	

Міждисциплінарні зв'язки. Проблематика курсу «Діагностика дитини з особливими освітніми потребами» пов'язана з курсами «Неврологічні основи логопедії», «Спеціальна педагогіка», «Спеціальна психологія», «Профілактика вторинних відхилень».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи вивчення дітей з ООП.

Історія розвитку психодіагностичних методів. Сучасні погляди на порушення психофізичного розвитку дітей. Методологічні принципи психолого-педагогічної діагностики. Завдання та методи психолого-педагогічної діагностики. Розвиток. Мультидисциплінарна концепція розвитку. Розвиток закордонних психолого-педагогічних методів. Розробка психодіагностичних технологій. Труднощі дослідження розумової відсталості. Метод вивчення дітей Г.І. Россолімо. Внесок медичних фахівців в розроблення теми. Поняття П.К. Анохіна про функціональну систему. Погляди О.Р. Лурія, О.М. Леонтєва, Л.О. Бадаляна. Концепція аномального розвитку Л.С. Виготського. Ідеї Г.Я. Трошина про загальні закономірності нормального та аномального розвитку. Загальні закономірності аномального розвитку Т.О. Власова, В.І. Лубовський. Методологічні принципи психолого-педагогічної діагностики розвитку в дітей. Категорії дітей з порушенням психофізіологічного розвитку. Специфічні закономірності характерні для окремих видів порушенням психофізіологічного розвитку. Завдання діагностики порушень розвитку та її етапів.

Змістовий модуль 2. Медичне вивчення в системі комплексної діагностики дітей з ООП.

Взаємодія з членами мультидисциплінарної групи. Сімейний анамнез. Індивідуальний анамнез. Неврологічне обстеження. Психіатричне обстеження. Офтальмологічне обстеження. Отоларингіальне обстеження. Оцінка психічного стану дитини. Бесіди з батьками – частина комплексного вивчення дитини з ООП. Необхідність звернення до медичних спеціалістів.

Змістовий модуль 3. Психолого-педагогічне вивчення в системі комплексної діагностики дітей з ООП.

Соціально-педагогічне вивчення мікросоціальних умов впливу. Вивчення особистості підлітків. Педагогічні вивчення. Навчальний і формуючий експеримент як різновид психологічного експерименту. Психологічне вивчення з ООП. Нейропсихологічне вивчення. Патохарактерологічні діагностичні опитувальники для підлітків. Особистісні опитувальники. Проективні методики. Педагогічне спостереження. Психолого-педагогічна характеристика. Рекомендації щодо складання характеристики колективу дітей. Програма педагогічного вивчення дітей з особливостями розвитку. Диференціальна діагностика в спеціальній педагогіці. Навчальний і формуючий експеримент як різновид психологічного експерименту. Спеціальні умови для отримання інформативних та об'єктивних результатів психологічного вивчення дитини. Вимоги організації проведення процедури обстеження. Етапи діагностики дитини. протокол обстеження. Методи психологічного вивчення дітей з ООП: метод бесіди, спостереження, опитування педагогів, батьків. експериментального вивчення. Психологічний експеримент. Навчальний експеримент. Види допомоги дітям при використанні методик. Показники для оцінки потенційних можливостей дитини. Матричний підхід для кількісного вимірювання показників психічного розвитку в тестах. Значення нейропсихологічного вивчення дітей з ООП. Схема обстеження I,II,III блоків мозку.

Змістовий модуль 4. Особливості вивчення дітей з ООП на різних вікових етапах.

Перші роки життя. Особливості розвитку дітей першого року життя (соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, кризовий період, новоутворення віку). Психолого-педагогічна діагностика дітей першого року життя. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей першого року життя. Шкала розвитку Гезелла, Апгара. Денверовська скринінгова методика DDST. Опитувальники KID.

Ранній вік. Особливості розвитку дітей раннього віку (соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, кризовий період, новоутворення віку). Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей раннього віку. Основні параметри пізнавальної діяльності в ранньому віці.

Дошкільний вік. Особливості розвитку дітей дошкільного віку (соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, кризовий період, новоутворення віку). Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей дошкільного віку. Поняття «психологічна готовність до школи». Врахування психологічних вікових новоутворень. Загальні параметри розумового розвитку дошкільника. Обстеження мотиваційної готовності до навчання, емоційно-вольової сфери. Ігрова діяльність: значення, ознаки, функції, види (онтогенез). Діагностика емоційного інтелекту та ігрової діяльності.

Молодший шкільний вік. Особливості молодшого шкільного віку (соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, кризовий період, новоутворення віку). Особливості психолого-педагогічного вивчення молодших школярів. Навчання як діяльність, її складові. Характеристика навчальної діяльності молодших школярів. Труднощі навчання: поняття, причини, напрямки діагностики.

Підлітковий вік. Особливості розвитку дітей підліткового віку (соціальна ситуація розвитку, провідний вид діяльності, кризовий період, новоутворення віку).. Цілі й завдання психолого-педагогічного вивчення підлітків з ООП. Особливості проведення психологічного вивчення підлітків з ООП. Методи та прийоми психолого-педагогічного обстеження підлітків.

Змістовий модуль 5. Методичний практикум діагностики дітей з ООП.

Аналіз методик діагностики інтелекту. Методики діагностики Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівської А.Г. Діагностична робота ІРЦ. Нормативно-правове забезпечення роботи ІРЦ. Діагностичний маршрут, планування та напрями комплексної оцінки. Матриці Равена. Предметна класифікація (Семаго). Аналогії (Семаго). Четвертий зайвий. Нісенітниця. Тест П'єрона-Рузера. Коректурні проби. Фігури Поппельрейтера. Фігури Тенслі. Гештальт-тест Бендер. Кубики Кооса. Особистісний профіль (Самохвалова А.Г.) 7 шкал. Консультування учасників освітнього процесу за результатами обстеження.

Змістовий модуль 6. Логопедична діагностика в системі комплексного вивчення дітей з ООП.

Структура мовленнєвої діяльності. Моторний та когнітивний розвиток. Взаємозв'язок когнітивної та мовленнєвої діяльності. Розуміння мовлення (імпресивне мовлення): онтогенез, причини порушення, правила діагностики. Експресивне мовлення (активне мовлення): структура, причини порушення морфології та синтаксису. Звукова та складова сторони мовлення: норма появи звуків в онтогенезі, порушення звуковимови, порушення просодичного компоненту мовлення, тип помилок складової будови слова. Особливості комунікативної поведінки. Правила логопедичного обстеження. Мета, обладнання, хід проведення та інтерпретація проб: «Смуга перешкод», «Піраміди», «Класифікації» (за розміром, кольором), «Музичні інструменти», «Дієслівний піднос», «Багатофункціональний піднос», «Узагальнення», «Фрукти», «Сюрпризи», «Тварини», «Вивчення артикуляційного праксису», «Зв'язне мовлення». Складання мовленнєвої картки. Написання мовленнєвого заключення. Розбір заключень логопеда: артикуляційна диспраксія (аферентна, еферентна), моторна алалія, мовленнєва слухова агнозія, сенсорна алалія, дизартрія, механічна дислалія. Підбір діагностичних методик. Спілкування за результатами обстеження з членам міждисциплінарної команди. Складання колекційного маршруту.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів			
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів	
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15	6/2	4	1	2	1	9	13	3	3	6	
2	15	8/2	4	1	4	1	7	13	6	5	11	
3	15	12/2	6	1	6	1	11	13	6	6	12	
4	15	10/2	6	1	4	1	9	13	4	6	10	
5	15	12/3	6	2	6	1	6	12	4	6	10	
6	15	8/3	2	2	6	1	10	12	2	9	11	
Усього за змістові модулі	90	56/14	28	8	28	6	52	76	25	35	60	
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30										40	
Загалом			120							100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи вивчення дітей з ООП.	4	1
2	Тема 2. Медичне вивчення в системі комплексної діагностики дітей.	4	1
3	Тема 3. Психолого-педагогічне вивчення в системі комплексної діагностики дітей з ООП.	6	1
4	Тема 4. Особливості вивчення дітей з ООП на різних вікових етапах.	6	1
5	Тема 5. Методичний практикум діагностики дітей з ООП.	6	2
6	Тема 6. Логопедична діагностика в системі комплексного вивчення дітей з ООП.	2	2
Разом		28	8

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Теоретико-методологічні основи вивчення дітей з ООП.	2	1
2	Тема 2. Медичне вивчення в системі комплексної діагностики дітей.	4	1
3	Тема 3. Психолого-педагогічне вивчення в системі комплексної діагностики дітей з ООП.	6	1
4	Тема 4. Особливості вивчення дітей з ООП на різних вікових етапах.	4	1
5	Тема 5. Методичний практикум діагностики дітей з ООП.	6	1
6	Тема 6. Логопедична діагностика в системі комплексного вивчення дітей з ООП.	6	1
Разом		28	6

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання: експрес-опитування по завершенню лекції.	<p>Питання для підготовки:</p> <p>Розвиток. Мультидисциплінарна концепція розвитку.</p> <p>Розвиток закордонних психолого-педагогічних методів. Розробка психодіагностичних технологій.</p> <p>Труднощі дослідження розумової відсталості. Метод вивчення дітей Г.І. Россолімо. Внесок медичних фахівців в розроблення теми. Поняття П.К. Анохіна про функціональну систему. Погляди О.Р. Лурія, О.М. Леонтьєва, Л.О. Бадаляна. Концепція аномального розвитку Л.С. Виготського. Ідеї Г.Я. Трошина про загальні закономірності нормального та аномального розвитку. Загальні закономірності аномального розвитку Т.О. Власова, В.І. Лубовський. Методологічні принципи психолого-педагогічної діагностики розвитку в дітей. Категорії дітей з порушенням психофізіологічного розвитку. Специфічні закономірності характерні для окремих видів порушенням психофізіологічного розвитку. Завдання діагностики порушень розвитку та її етапів.</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:</p> <p>Самостійне виконання - 1</p> <p>Повнота відповіді – 2</p>	3*1=3
	Практичне завдання: Аналіз статті за тематикою «Норма розвитку та дизонтогенез»	<p>Схема аналізу на сторінці курсу. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle.</p> <p>Орієнтовний список статей для аналізу наведений на сторінці курсу.</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:</p> <p>Лаконічність – 1</p> <p>Орієнтація у змісті (можливість відповіді на запитання) – 2</p>	3

Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			6
2	Теоретичне завдання – підготувати доповідь на 2 практичних заняттях та виступити за темою.	Питання для підготовки: Взаємодія з членами мультидисциплінарної групи. Сімейний анамнез. Індивідуальний анамнез. Неврологічне обстеження. Психіатричне обстеження. Офтальмологічне обстеження. Отоларингіальне обстеження, сурдологічне. Оцінка психічного стану дитини. Бесіди з батьками – частина комплексного вивчення дитини з ООП. Необхідність звернення до медичних спеціалістів.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Самостійне виконання - 1 Повнота відповіді – 2	3*2=6
	Практичне завдання: квест на практичному занятті.	Участь у квесті щодо станів дитини, що потребують залучення суміжних спеціалістів (психолога, невролога, психіатра, офтальмолога, сурдолога, отоларинголога, імунолога, генетика тощо). Можливий варіант проходження даного квесту на Мудл сторінці курсу. Проте максимальна кількість балів у такому випадку становить – 4.	Максимальна кількість балів - 5, які нараховуються за участь на практичному занятті: 1) правильне визначення спеціаліста – 2 2) аргументація відповіді – 3.	5
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	3			11
3	Теоретичне завдання – опитування за питаннями розділу на 3 практичних заняттях та виступи за темою.	Питання для підготовки: Соціально-педагогічне вивчення мікросоціальних умов впливу. Вивчення особистості підлітків. Педагогічні вивчення. Навчальний і формуючий експеримент як різновид психологічного експерименту. Психологічне вивчення осіб з ООП. Нейропсихологічне вивчення. Патохарактерологічні діагностичні опитувальники для підлітків. Особистісні опитувальники. Проективні методики. Педагогічне спостереження. Психолого-педагогічна	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Самостійне виконання - 1 Повнота відповіді – 1	2*3=6

		характеристика. Рекомендації щодо складання характеристики колективу дітей. Програма педагогічного вивчення дітей з особливостями розвитку. Диференціальна діагностики в спеціальній педагогіці. Навчальний і формуючий експеримент як різновид психологічного експерименту. Вимоги організації проведення процедури обстеження. Етапи діагностики дитини. протокол обстеження. Методи психологічного вивчення дітей з ООП: метод бесіди, спостереження, опитування педагогів, батьків. експериментального вивчення. Психологічний експеримент. Навчальний експеримент. Види допомоги дітям при використанні методик. Показники для оцінки потенційних можливостей дитини. Значення нейропсихологічного вивчення дітей з ООП.		
	Практичне завдання: підготовка та демонстрація навчального і формуючого експерименту як різновид психологічного експерименту.	Підготувати дидактичний матеріал та продемонструвати навчального і формуючого експерименту з видами дозованої педагогічної допомоги. Мета гри та рівень розвитку дитини підбирається студентом самостійно.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: 1) відповідність словесного та наочного матеріалу меті завдання – 3 2) наявність системи дозованої педагогічної допомоги – 3	6
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	4			4
4	Теоретичне завдання – опитування за питаннями розділу опитування за питаннями розділу на 2 практичних заняттях та виступи за	Питання для підготовки: Психолого-педагогічна діагностика дітей першого року життя. Психолого-педагогічна діагностика	Максимальна кількість балів нараховується за такими	2*2=4

	<p>темою.</p>	<p>дітей раннього віку. Особливості розвитку дітей першого року життя. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей першого року життя. Шкала розвитку Гезелла, Апгара. Денверовська скринінгова методика DDST. Особливості розвитку дітей раннього віку. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей раннього віку. Основні параметри пізнавальної діяльності в ранньому віці. Види допомоги. Особливості розвитку дітей дошкільного віку. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей дошкільного віку. Поняття «психологічна готовність до школи». Врахування психологічних вікових новоутворень. Загальні параметри розумового розвитку дошкільника. Обстеження мотиваційної готовності до навчання, емоційно-вольової сфери. Ігрова діяльність: значення, ознаки, функції, види (онтогенез). Діагностика емоційного інтелекту та ігрової діяльності. Психолого-педагогічна діагностика дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічна діагностика дітей шкільного віку. Психолого-педагогічна діагностика підлітків з ООП. Особливості молодшого шкільного віку. Особливості психолого-педагогічного вивчення молодших школярів. Психічні новоутворення молодшого шкільного віку. Навчання як діяльність. Характеристика навчальної діяльності молодших школярів. Труднощі навчання: поняття, причини, види діагностики, напрямки корекції. Особливості розвитку дітей підліткового віку. Цілі й завдання психолого-педагогічного вивчення підлітків з ООП. Особливості проведення</p>	<p>критеріями: Самостійність відповіді- 1 Повнота відповіді – 1</p>	
--	---------------	---	---	--

		психологічного вивчення підлітків з ООП.		
	Практичне завдання: Перегляд та розбір відеоматеріалів за темами розділу.	Студенти самостійно підбирають та опрацьовують матеріали курсів, відео, семінарів, тренінгів (за темами розділу) та презентують їх на практичному занятті.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: 1) ознайомлення з темою та змістом курсу - 1 2) відповідь на додаткові запитання – 1 3) можливість висвітлити актуальність теми курсу - 1	6
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	3			10
5	Теоретичне завдання – підготувати доповіді та виступити за темами (можливі 2 виступи на 2 практичних заняття).	Питання для підготовки: Аналіз методик діагностики інтелекту. Методики діагностики Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівської А.Г. Діагностична робота ІРЦ. Нормативно-правове забезпечення роботи ІРЦ. Діагностичний маршрут, планування та напрями комплексної оцінки. Матриці Равена. Предметна класифікація (Семаго). Аналогії (Семаго). Четвертий зайвий. Нісенітниця. Тест П'єрона-Рузера. Коректурні проби. Фігури Поппельрейтера. Фігури Тенслі. Гештальт-тест Бендер. Кубики Кооса. Особистісний профіль (Самохвалова А.Г.) 7 шкал.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Демонстрація виконання методики - 1 Повнота відповіді – 1	2*2=4
	Практичне завдання: «Квест» розбір проблемних ситуацій, робота в групі на практичному занятті.	Квест: опрацювання ситуацій обстеження дитини з ООП. Необхідно в команді проаналізувати наведену ситуацію, обрати необхідні приклади додаткових діагностичних завдань та продемонструвати їх проведення. Надати рекомендації щодо результатів обстеження.	За кожний командний квест можна отримати по 6 бали. Вимоги: працювати в команді, роботи власний внесок в загальну роботу, проявляти толерантність та	6

			ввічливість, креативність та активність при взаємодії.	
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	3			10
6	Теоретичне завдання – тестування	Питання для підготовки: Структура мовленнєвої діяльності. Моторний та когнітивний розвиток. Взаємозв'язок когнітивної та мовленнєвої діяльності. Розуміння мовлення (імпресивне мовлення): онтогенез, причини порушення, правила діагностики. Експресивне мовлення (активне мовлення): структура, причини порушення морфології та синтаксису. Звукова та складова сторони мовлення: норма появи звуків в онтогенезі, порушення звуковимови, порушення просодичного компоненту мовлення, тип помилок складової будови слова. Особливості комунікативної поведінки. Правила логопедичного обстеження.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,2 балів.	2
	Практичне заняття: 1) демонстрація проб логопедичного обстеження; 2) демонстрація запису виконання проби з дитиною (за бажанням).	Проведення рольової гри з демонстрацією 3 зазначених проб логопедичного обстеження. Необхідно вказати мету, обладнання, хід проведення та інтерпретація проби. Перелік методик: «Смуга перешкод», «Піраміди», «Класифікації» (за розміром, кольором), «Музичні інструменти», «Дієслівний піднос», «Багатофункціональний піднос», «Узагальнення», «Фрукти», «Сюрпризи», «Тварини», «Вивчення артикуляційного праксису», «Зв'язне мовлення».	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: Демонстрація виконання методики - 1 Інтерпретація виконання – 1	3*2=6
	Практичне заняття: Надання заповненої картки мовленнєвого обстеження.	Заповнення мовленнєвої картки за результати обстеження. Вказуються рекомендації щодо подальшого консультування та корекції дитини.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: 1) правильність	3

			заповнення картки – 1 2) наявність заключення – 2 3) надання рекомендацій батькам – 2 4) надання картки для розбору – 1	
Усього за ЗМ 8 контр. заходів	5			11
Усього за змістові модулі контр. заходів	20			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання: тестування	<p>Питання для підготовки:</p> <p>Історія розвитку психодіагностичних методів. Сучасні погляди на порушення психофізичного розвитку дітей. Методологічні принципи психолого-педагогічної діагностики. Завдання та методи психолого-педагогічної діагностики. Розвиток. Мультидисциплінарна концепція розвитку. Розвиток закордонних психолого-педагогічних методів. Розробка психодіагностичних технологій. Труднощі дослідження розумової відсталості. Метод вивчення дітей Г.І. Россолімо. Внесок медичних фахівців в розроблення теми. Поняття П.К. Анохіна про функціональну систему. Погляди О.Р. Лурія, О.М. Леонтьєва, Л.О. Бадаляна. Концепція аномального розвитку Л.С. Виготського. Ідеї Г.Я. Трошина про загальні закономірності нормального та аномального розвитку. Загальні закономірності аномального розвитку Т.О. Власова, В.І. Лубовський. Методологічні принципи психолого-педагогічної діагностики розвитку в дітей. Категорії дітей з порушенням психофізіологічного розвитку. Специфічні закономірності характерні для окремих видів порушенням психофізіологічного розвитку. Завдання діагностики порушень розвитку та її етапів. Взаємодія з членами мультидисциплінарної групи. Сімейний анамнез. Індивідуальний анамнез. Неврологічне обстеження. Психіатричне обстеження. Офтальмологічне обстеження. Отоларингіальне обстеження. Оцінка психічного стану дитини. Бесіди з батьками – частина комплексного вивчення дитини з ООП. Необхідність звернення до медичних спеціалістів. Соціально-педагогічне вивчення мікросоціальних умов впливу. Вивчення особистості підлітків. Педагогічні вивчення. Навчальний і формуючий експеримент як різновид психологічного експерименту. Психологічне вивчення з ООП. Нейропсихологічне вивчення. Патохарактерологічні діагностичні опитувальники для підлітків. Особистісні опитувальники. Проективні методики. Педагогічне спостереження. Психолого-педагогічна характеристика. Рекомендації щодо складання характеристики</p>	Тестування передбачає надання відповідей на 40 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	20

колективу дітей. Програма педагогічного вивчення дітей з особливостями розвитку. Диференціальна діагностика в спеціальній педагогіці. Навчальний і формуючий експеримент як різновид психологічного експерименту. Спеціальні умови для отримання інформативних та об'єктивних результатів психологічного вивчення дитини. Вимоги організації проведення процедури обстеження. Етапи діагностики дитини. протокол обстеження. Методи психологічного вивчення дітей з ООП: метод бесіди, спостереження, опитування педагогів, батьків. експериментального вивчення. Психологічний експеримент. Навчальний експеримент. Види допомоги дітям при використанні методик. Показники для оцінки потенційних можливостей дитини. Матричний підхід для кількісного вимірювання показників психічного розвитку в тестах. Значення нейропсихологічного вивчення дітей з ООП. Психолого-педагогічна діагностика дітей першого року життя. Психолого-педагогічна діагностика дітей раннього віку. Особливості розвитку дітей першого року життя. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей першого року життя. Шкала розвитку Гезелла, Апгара. Денверовська скринінгова методика DDST. Особливості розвитку дітей раннього віку. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей раннього віку. Основні параметри пізнавальної діяльності в ранньому віці. Види допомоги. Логопедичне обстеження. Особливості розвитку дітей дошкільного віку. Рекомендації психолого-педагогічного вивчення дітей дошкільного віку. Поняття «психологічна готовність до школи». Врахування психологічних вікових новоутворень. Загальні параметри розумового розвитку дошкільника. Обстеження мотиваційної готовності до навчання, емоційно-вольової сфери. Ігрова діяльність: значення, ознаки, функції, види (онтогенез). Діагностика емоційного інтелекту та ігрової діяльності. Психолого-педагогічна діагностика дітей дошкільного віку. Психолого-педагогічна діагностика дітей шкільного віку. Психолого-педагогічна діагностика підлітків з ООП. Особливості молодшого шкільного віку. Особливості психолого-педагогічного вивчення молодших школярів. Психічні новоутворення молодшого шкільного віку. Навчання як діяльність. Характеристика навчальної діяльності молодших школярів. Труднощі навчання: поняття, причини, види діагностики, напрямки корекції. Особливості розвитку дітей підліткового віку. Цілі й завдання психолого-педагогічного вивчення підлітків з ООП. Особливості проведення психологічного вивчення підлітків з ООП. Аналіз методик діагностики інтелекту. Методики діагностики Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівської

		<p>А.Г. Діагностична робота ІРЦ. Нормативно-правове забезпечення роботи ІРЦ. Діагностичний маршрут, планування та напрями комплексної оцінки. Матриці Равена. Предметна класифікація (Семаго). Аналогії (Семаго). Четвертий зайвий. Нісенітниці. Тест П'єрона-Рузера. Коректурні проби. Фігури Поппельрейтера. Фігури Тенслі. Гештальт-тест Бендер. Кубики Кооса. Особистісний профіль (Самохвалова А.Г.) 7 шкал. Консультування учасників освітнього процесу за результатами обстеження. Структура мовленнєвої діяльності. Моторний та когнітивний розвиток. Взаємозв'язок когнітивної та мовленнєвої діяльності. Розуміння мовлення (імпресивне мовлення): онтогенез, причини порушення, правила діагностики. Експресивне мовлення (активне мовлення): структура, причини порушення морфології та синтаксису. Звукова та складова сторони мовлення: норма появи звуків в онтогенезі, порушення звуковимови, порушення просодичного компоненту мовлення, тип помилок складової будови слова. Особливості комунікативної поведінки. Правила логопедичного обстеження. Мета, обладнання, хід проведення та інтерпретація проб: «Смуга перешкод», «Піраміди», «Класифікації» (за розміром, кольором), «Музичні інструменти», «Дієслівний піднос», «Багатофункціональний піднос», «Узагальнення», «Фрукти», «Сюрпризи», «Тварини», «Вивчення артикуляційного праксису», «Зв'язне мовлення». Складання мовленнєвої картки. Написання мовленнєвого заключення. Розбір заключень логопеда: артикуляційна диспраксія (аферентна, еферентна), моторна алалія, мовленнєва слухова агнозія, сенсорна алалія, дизартрія, механічна дислалія. Підбір діагностичних методик. Спілкування за результатами обстеження з членам міждисциплінарної команди. Складання колекційного маршруту.</p>		
	<p>Практичне завдання</p>	<p>Творче завдання передбачає розбір діагностичної ситуацій (визначається під час іспиту). Зміст ситуації подано в екзаменаційних білетах. На виконання практичного завдання відводиться 30 хв.</p>	<p>Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи: -визначення напрямків роботи – 2 б.; -правильне</p>	<p>20</p>

			<p>визначення мети та доцільності завдання – 5 б.;</p> <p>-логічність, послідовність викладення матеріалу – 3 б.;</p> <p>-логічне обґрунтування результатів діагностики – 3 б.;</p> <p>-доцільність запропонованих форм та методів роботи – 5 б.;</p> <p>презентація комплексу вправ під час екзамену – 2б.</p>	
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Галян І.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 464 с.
2. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: навчальний посібник. Київ : «ВД «Професіонал», 2009. 208 с.
3. Консультативно-діагностичний супровід дітей з особливими освітніми потребами в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій : посіб. / за ред. А. Г. Обухівської. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 247 с.
4. Копець Л.В. Класичні експерименти в психології: навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 283 с.
5. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика: підручник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. 608 с.

Додаткова:

1. Бондарчук О. І. Навчальна програма дисципліни «Експериментальна психологія» (для бакалаврів). Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 15 с.
2. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Методика та організація наукових досліджень з психології: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 360 с.
3. Голубева Э. А. Способности. Личность. Индивидуальность. Дубна: Феникс, 2005. 512 с.
4. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. 464 с.
5. Забрамная С.Д. От диагностики к развитию. Москва , 2004. с. 102.
6. Забрамная С.Д. Психолого-педагогическая диагностика нарушений развития (в соавт.) : курс лекций. Москва, 2007. с. 128.
7. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ : Знання-Прес, 2004. 307 с.
8. Юрченко В. М. До проблеми психологічного вивчення сенсорноперцептивної сфери людини. *Проблеми загальної та педагогічної психології: збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України*. Т. XIII, част. 6. Київ. 2011. С. 420-429.
9. Team work & Special Needs. URL : http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/Teamwork_Special_Needs.pdf
10. Enhancing Interdisciplinary Instruction in General and Special Education. URL : <https://shareok.org/bitstream/handle/11244/25142/10.1177.07419325030240030501.pdf?sequence=1>

Інформаційні джерела:

1. Верещага И., Моисеева И., Пайкова А. Психолого-педагогическая диагностика детей с тяжелыми и множественными нарушениями развития. URL : <http://www.bibliorossica.com/book.html?currBookId=31037>
2. ІРЦ : комплексна психодіагностика оцінки розвитку дітей. URL : <https://giuntipsy.com.ua/irc/reporting/>
3. Як оцінюватимуть особливі освітні потреби дітей в ІРЦ. URL : <https://nus.org.ua/articles/yak-otsinyuvatymut-osoblyvi-osvitni-potreby-ditej-v-irts/>
4. Методика реабілітації когнітивних дисфункцій. URL : <https://giuntipsy.com.ua/erica/cognitive-dysfunctions/>
5. Створення системи ранньої комплексної допомоги дітям з особливими освітніми потребами в Україні. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/do/9-sistema-rannoi-diagnostiki-ta-korektsii.pdf>
6. Нейропсихологічний підхід у корекції розвитку дітей з психофізичними порушеннями. URL : <http://aqce.com.ua/download/publications/231/210.pdf/>
7. Центр раннього втручання «Джерело». URL : <https://dzherelocentre.org.ua/kontakty/>
8. Основи діагностичної діяльності корекційного педагога в роботі з дітьми з комплексними порушеннями розвитку. URL : <http://ispukr.org.ua/?p=5105#.YBAqyOgzbiU>
9. Are developmental disorders like cases of adult brain damage? Implications from connectionist modelling. URL : <https://www.cambridge.org/core/journals/behavioral-and-brain->

sciences/article/abs/are-developmental-disorders-like-cases-of-adult-brain-damage-implications-from-connectionist-modelling/8EF9EFEE06A26B9234509686096DB29F

10. Developmental disabilities across the world: A scientometric review from 1936 to 2020. URL : <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0891422221001803>